

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. V. Præcluditur aditus solitæ evasioni adversariorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

Minor patet ex jam dictis, Major probatur. Quia non minus est contradictio precisa & immediata inter has duas propositiones, si Petrus ponatur in his circumstantiis, negabit Christum, & si ponatur in his circumstantiis, non negabit Christum, quam sit inter has duas: Petrus potest in his circumstantiis, negabit Christum; & Petrus potest in his circumstantiis, non negabit Christum: ubicunque autem est contradictio precisa & immediata, unum extremorum est determinate seu distincte falsum; & alterum est determinate seu distincte verum: quare non minus in conditionatis, quam in absolutis futuris, unum est verum determinate, & alterum falsum. Hæc P. Marinonus. Quibus verbis expressè docet futura contingentia, tam absoluta, quam conditionata, esse determinate vera, & cognoscibilia ab intellectu divino, in signo antecedenti decretum: imò ex veritate objectiva, quam supponit inesse futuris absolutis ante decretum, probat determinatam veritatem in conditionatis: Ergo si standum sit Adversariorum principiis, res contingentes & liberæ, vel nullo modo sunt futurae ante decretum, & sic non datur scientia media: vel si sint futurae in signo antecedenti decretum, non solum conditionate, sed etiam absolute futurae sunt, subindeque in sua futuritione nullo modo à divina voluntate dependent; quod repugnat principiis fidei, & doctrinæ Apostoli asserentis Deum omnia operari secundum consilium voluntatis suæ, atque Augustino dicenti, Deum facere futura, ea prædestinando, & in sua prædestinatione futura nostra opera præscire, ut supra vidimus.

74. Deinde confutari potest Adversariorum responsio, & evidentè demonstrari, non solum futura absoluta, in sui futuritione, à decreto absolute, sed etiam conditionata, à conditionato pendere. Primò, quia (ut supra dicebamus) futurum est illud quod est determinatum in causa, ad habendam existentiam pro duratione sequenti: Ergo sicut nihil esse potest absolute futurum, nisi causa prima per decretum absolutum sit absolute determinata ab æterno, ad dandam illi existentiam in tempore; ita repugnat aliquid esse conditionate futurum, nisi eadem causa prima, per decretum conditionatum determinata sit ad illud producendum, si poneretur aliqua conditio.

75. Secundo, Este futurum sub conditione, est aliquid reale, & non merum ens rationis: At non est aliquid reale intrinsecum rei quæ futura sub conditione dicitur, cum hæc pro tunc nihil sit, subindeque non sit capax denominationis intrinsecæ: Ergo est aliquid reale ab extrinseca forma proveniens: At hæc realis & extrinseca forma, nulla alia esse aut intelligi potest, quam liberum Dei decretum; cum id omne quod à causa prima dependet, sit ab illa ut agente per intellectum & voluntatem, & consequenter medio decreto libero: Ergo illo non præsupposito, ac præintellecto in Deo, nihil potest esse, aut intelligi ab intellectu divino, ut futurum sub conditione.

76. Tertiò, Repugnat Deum cognoscere res ut possibiles, non præintellectà suâ omnipotentia, à qua constituitur potens illas producere: Ergo etiam implicat ipsum eas intelligere ut futuras, sive absolute, sive conditionate, non præintellecto decreto divino. Consequentia patet, sicut enim possibilitas ordinem dicit ad omnipotentiam Dei, ita & futuritio ad ejus decretum.

A Quarto, Futuritio conditionata dicit aliquam actualitatem, quam non includit mera possibilitas; id enim quod est conditionate futurum, dicit ordinem ad existentiam ut habendam, si poneretur aliqua conditio: illud verò quod est merè possibile, præscindit omninò ab ordine ad existentiam, & est prorsus indifferens ad illam habendam: At major illa actualitas, ordoque ille ad existentiam sub conditione habendam, non potest subterfugere divinam causalitatem; alioquin daretur gradus aliquis actualitatis & existentiae, qui à Deo ut prima causa non procederet: Ergo cum id omne quod à prima causa dependet, sit ab illa ut agente per intellectum & voluntatem, & consequenter medio decreto libero, ut supra dicebamus, manifestum est, futuritionem conditionatam rerum contingentium, à decreto conditionato divinæ voluntatis pendere.

Denique, Quod est futurum conditionate, respicere debet voluntatem divinam alio modo dispositam, quam si esset merè possibile: At quod est merè possibile, respicit voluntatem divinam, ut omnino indifferentem & indeterminatam: Ergo quod est conditionate futurum, illam respicere debet, ut determinatam per aliquod liberum Dei decretum, non absolutum, sed conditionatum.

§. V.

Præcluditur aditus solite evasionis Adversariorum.

Mirum est quantum hæc argumenta premant & torqueant Adversarios, unde ut ab illis se expediant, in omne latus se vertunt, nihilque intentatum relinquunt; omnes tamen eorum solutiones, quocunque modo explicentur, ad hanc tandem reducuntur, quòd cum res conditionate futura, non sit effectus absolute existens, sed sub conditione, non requirit influxum divinum præsentem realiter, sed tantum objective; & eodem modo requirit decreti existentiam, non exercitam, sed objectivam: id est, sufficit quòd Deus cognoscat se habiturum decretum, ex hypothesi quòd causa secunda libera, constituta in tali rerum ordine, & sub talibus circumstantiis, operatura sit. Hoc itaque volunt inter futura absoluta & conditionata interesse discrimen, quòd absoluta dependent à decreto actuali, & exercito, & actu posito, ac existente in Deo: conditionata verò non requirunt decretum actu posito, & existens in voluntate divina, sed tantum decretum quòd esset, & poneretur, si poneretur conditio. Existentia enim causæ, inquit, habere debet proportionem cum existentia effectus; unde sicut necessarium est, ut effectui qui est, assignetur causa quæ pariter sit, ita sufficit, si effectui qui erit, assignetur causa quæ erit, & effectui qui esset, causa quæ esset: quia ergo futura conditionata, nec sunt, nec erunt, sed solum essent, si conditio poneretur; satis est ut pro illis assignetur in Deo, aliquid decretum quòd esset & poneretur, si poneretur conditio.

Hanc responsonem plurimum extollunt quidam Recentiores, eamque putant esse veluti murum æneum, ad infringendos omnes impetus, & eludenda omnia tela Thomistarum. Hoc tamen effugium facillimè potest impugnari, & murus ille, sine ariete, & sine ullo tormento bellico, penitus infringi.

87. In primis enim, sicut ad sonitum & clangorem tubarum sacerdotalium, muri Jericho olim corruerunt, ut refertur Josue 6. Ita ad sonitum Augustinianæ tubæ, statim corruit murus ille, non æneus, sed luteus Adversariorum. Si enim vera est regula, quam (ut supra vidimus) frequenter tradit Augustinus in libris de prædestinatione Sanctorum, & de dono perseverantiæ, nimirum quod Deus in sua prædestinatione præscit futura, & quidquid à Deo præscitur, ab illo etiam prædestinatur: manifestum est, quod sicut Deus, de facto præscit futura conditionata, etiam de facto illa prædestinat & prædefinit; & quod si de facto ea non prædestinat, sed solum prædestinasset, etiam de facto illa non scit & cognoscit, sed tantum scivisset & cognovisset. Si quidem, juxta Augustinum, hæc duo, præscientia, & prædestinatio, respectu bonorum, in Deo, eodem modo se habent, & ut ita loquar, eodem passu incedunt: unde si præscientia est actu in Deo, in illo etiam debet esse actu prædestinatio; & è contra, si prædestinatio non sit actu in illo, sed tantum esset, etiam non est actu in illo, sed tantum esset præscientia.
82. Secundò, Decretum illud, quod Adversarij dicunt objectivè existere in mente divina, pro illo priori quo cognoscitur futura conditionata, non objicitur menti divinæ, ut merè possibile, ut constat; à decreto enim purè possibili non sumitur denominatio futuri, sed tantum possibile, in effectibus voluntatis divinæ: non objicitur etiam pro tunc ut futurum, cum futuritio repugnet divinis decretis, ut supra contra Suarem ostendimus: Ergo pro illo priori, objicitur intellectui divino, ut præsens, & exercitè existens; cum inter possibile, futurum, & præsens, nullum detur medium; & consequenter, cum intellectus divinus sit omnino infallibilis, divinum decretum verè pro tunc est præsens, & exercitè existens.
83. Dices, Illud pro illo priori objici intellectui divino ut futurum, non quidem absolutè, sed conditionatè; ex hypothesi scilicet quod causa secunda libera, constituta in tali rerum ordine, & sub talibus circumstantiis, operatura sit.
84. Sed contra: Non minus repugnat divinis decretis conditionata futuritio, quam absoluta: Ergo hæc responsio falso nititur fundamento. Probatur Antecedens: Ideo repugnat illis futuritio absoluta, quia voluntati divinæ repugnat absoluta mutatio: Sed etiam illi repugnat mutatio conditionata: Ergo & conditionata futuritio. Major est certa, ut enim docent Theologi infra quæst. 19. si daretur in Deo decretum absolutè futurum, mutaretur Dei voluntas, quia transiret de non volente pro aliquo instanti in quo, in volentem pro alio. Minor etiam constat, nam divinæ voluntati, sub quacumque consideratione, repugnat mutari.
85. Confirmatur & magis explicatur hæc ratio. Conditionata futuritio decreti consistit in eo quod decretum sit futurum, si ponatur aliqua conditio: At decretum esse futurum sub aliqua conditione, arguit divinam voluntatem sub tali conditione mutandam; ut esse futurum absolutè, arguit absolutè mutandam esse: Ergo si Deo repugnet conditionata mutatio, repugnat etiam illi conditionata futuritio decreti.
86. Confirmatur amplius. Futuro conditionato nequit repugnare transitus in futurum absolu-
- A tum, si purificetur conditio: Sed quavis purificata conditione, repugnat divinis decretis, quod sint absolutè futura, cum repugnet divinam voluntatè absolutè mutari: Ergo non possunt divina decreta obtinere rationem futuri sub aliqua conditione.
- Tertiò principaliter arguitur. Si verum est illud quod dicunt Adversarij, nimirum quod sicut effectus qui est requirit causam quæ sit, ita effectui qui erit, sufficit causa quæ erit, & effectui qui esset, causa quæ esset; sequitur quod futura absoluta non requirant in Deo aliquod decretum actuale & exercitum, seu quod sit actu in voluntate divina, sed tantum decretum quod erit, & quod ponetur; & ita quod omnia sint futura, tam absolutè, quam conditionatè, independentè à decreto actuali & exercitio divinæ voluntatis, quod Adversarij non admittunt. Sequela probatur: Futura absoluta non sunt actu, ut constat, sed erunt & ponentur in aliqua differentia temporis: Ergo si effectui qui erit, sufficiat causa quæ erit, ad hoc ut aliquid sit absolutè futurum, non requiritur decretum quod actu sit, sed sufficit decretum quod erit.
- Dices, Disparem esse rationem, quia cum futura absoluta sint habitura suum esse, meritò supponunt decretum circa talem futuritionem: At verò futura conditionata, cum nunquam sint habitura esse, sed essent habitura, si conditio poneretur, non supponunt decretum actuale quod Deus habeat formaliter, sed tantum quod haberet, si poneretur conditio.
- Sed contra primò: Licet in futuris conditionatis non sit aliqua entitas actualis, reperitur tamen in illis veritas actualis, libera & contingens: Hæc enim propositio, *Si Christus apud Tyrios predicasset, penitentiam egissent*, non minus est vera, pro illo signo quò futura conditionata cognoscuntur à Deo, quam ista, *Antichristus erit*: Sed omnis veritas actualis, libera & contingens, supponit necessariò decretum actuale liberum primi agentis; aliter talis veritas esset independentis, & per essentiam talis: Ergo futura conditionata præsupponunt decretum Dei, nedum objectivè cognitum, sed etiam actuale & exercitum.
- Secundò, Licet res conditionatè futura, tempore futuritionis non habeat actualem existentiam, imò interdum nunquam eam de facto habitura sit, defectu conditionis quæ nunquam purificabitur; dicit tamen ordinem ad illam habendam, si poneretur conditio: qui ordo præsens est, & non futurus, futuritionis tempore, ut docet D. Thomas quæst. 12. de veritate art. 10. ad 2. unde cum talis ordo ad existentiam, exposcat in Deo aliquam causam præsentem & existentem, quæ non potest alia esse aut concipi, quam decretum actuale & exercitum voluntatis divinæ; futura conditionata non minus requirunt in Deo decretum actuale & exercitum, quam absoluta.
- Addo quod, si non obstante quod res absolutè futura non existat de facto, sed certitira sit, petit nihilominus decretum existere de facto, jam non est eadem ratio de divinis decretis, & de aliis causis: siquidem illa solum ut futura exiguntur ad absolutam futuritionem, decretum autem divinum, ut exercitè existens, ad illam requiritur; & consequenter ex eo quod aliæ causæ, solum ut futura sub conditione exigantur ad conditionatam futuritionem suorum effectuum, non re-

quæ colligunt Adversarij, quod hoc ipsum sufficiat in divino decreto.

92. Quarto impugnari potest principalis responsio, ex absurdo & inconvenienti quod ex illa sequitur. Si enim scientia quam Deus habet de futuris conditionis, nullum supponat in voluntate divina decretum actuale & exercitum, nullo modo erit Deo libera, sed omnino necessaria, sicut scientia simplicis intelligentiæ: Consequens est falsum, nec admittitur ab Adversariis, qui volunt scientiam conditionatorum vocari *mediam*, quia mediat inter scientiam liberam & necessariam, ac de utraque participat; & partim libera, partim necessaria est: Ergo &c. Sequela Majoris probatur: Ut aliqua scientia sit alicui libera, supponere debet aliquem actum voluntatis, à quo imperetur, vel à quo ejus objectum dependeat: Ergo si scientia conditionatorum in Deo nullum supponat actuale decretum, à quo imperetur, & à quo futuritio conditionata rerum contingentium dependeat, non erit Deo libera, sed purè naturalis, & necessaria.

Respondebis, talem scientiam posse dici Deo liberam, quamvis nullum supponat in voluntate divina decretum actuale & exercitum, in quo fundetur; quia cum versetur circa res contingentes & liberas, conditionatè futuras, ita Deo convenit, quod potuit illi non competere.

93. Sed contra: Hoc quod est taliter esse, quod potuerit non esse, non sufficit ad conceptum libertatis, nisi possit esse vel non esse ab intrinseco, hoc est ratione propriæ voluntatis: Ergo si scientia conditionatorum possit Deo non convenire solum ab extrinseco, & ratione tantum contingentia & libertatis creatæ, non verò ab intrinseco, & ratione voluntatis divinæ, determinantis illorum futuritionem, non poterit dici Deo libera. Consequentia patet, Antecedens verò probatur. In hoc distinguitur contingens à libero, quod contingens taliter est quod potest non esse, ratione alicujus extrinseco: v. g. fructus arboris dicitur contingens, quia potest non esse, & impediri à gelu, vel à grandine, aut aliis causis extrinsecis; liberum autem à principio intrinseco potest esse vel non esse: Ergo id quod potest non esse, vel alicui non convenire, solum ab extrinseco, non verò ab intrinseco, & ratione propriæ voluntatis, licet possit dici contingens, nullo tamen modo potest dici liberum; & ita juxta hanc responsionem, scientia conditionatorum erit quidem Deo contingens, non tamen libera, quod est absurdum. Imò si talis scientia conveniat Deo ante omne decretum actuale & exercitum, conveniet illi non solum contingenter, sed etiam casualiter & fortuito: tunc enim aliquid convenit alteri fortuito & à casu, quando illi accidit præter intentionem: Sed scientia conditionatorum, supposito quod conveniat Deo ante omne decretum actuale & exercitum, conveniet illi præter intentionem; erit enim in eo ante omnem actum voluntatis divinæ, & consequenter ante omnem intentionem divinam: Ergo conveniet Deo casualiter & fortuito, quod absurdissimum est, & divinæ providentiæ & sapientiæ injuriosum.

94. Quinto contra principalem solutionem sic arguo: Vel decretum illud quod assertores scientiæ mediæ volunt existere tantum objective in mente divina, & non esse actuale & exercitum, sed futurum & ponendum, si poneretur conditio, est prædeterminans, seu causans liberi arbitrii determinationem, vel purè indifferens, & expectans determinationem à voluntate creatâ: Si primum dicatur, libertatem tolleret, juxta principia Adversariorum: si verò secundum asseratur, ab illo non poterit oriri determinata futuritio rerum contingentium, & liberarum, subindeque non erit sufficiens ad salvandam in Deo rationem primæ causæ, respectu futuritionis conditionatæ illarum, & ordinis ad existentiam qui in ea includitur. Sequela patet, cum enim decretum indifferens non magis connectatur cum assensu, quam cum dissensu voluntatis creatæ, & indifferenter ad utrumque se habeat; non magis causat futuritionem, quam non futuritionem actuum nostrorum liberorum. De quo fusè in Tractatu de voluntate Dei, quando decreta indifferencia refellemus.

Denique si conditio quæ suspendit existentiam futuri, suspendat etiam actum decreti, sequitur voluntatem salutis omnium hominum (quam D. Thomas, supra relatus, docet esse conditionatam ex parte objecti) promissiones Dei, seu communes, seu privatas, aliquam conditionem nunquam implendam importantes, nullum actum divinæ voluntatis ponere, sed omnes suspendere, & esse merè possibiles; quandoquidem sunt de re conditionatè futura, nunquam implenda: quod absurdum est, & à communi Theologorum sententia alienum. Unde mirum est, quod cum assertores scientiæ mediæ rejiciant decreta conditionata solum ex parte objecti, quæ admittuntur à Thomistis, & quæ, ut fatetur Suarez, nullam ponunt imperfectionem in Deo, ipsi tamen affingant decreta conditionata ex parte subjecti, quæ imperfectionem potentialitatis & suspensionis important, velintque conditionatorum scientiam non importare decretum actuale & exercitum in voluntate divina, sed tantum futurum & ponendum, si poneretur conditio, quod est esse conditionatum ex parte subjecti, ut supra declaravimus.

¶ VI.

Quintum argumentum ex inutilitate scientiæ mediæ, ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis.

Defensores scientiæ mediæ, ad duo præcipue capita illius necessitatem vel utilitatem reducunt. In primis volunt eam esse utilem vel necessariam, ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis, seu ad fundandam certam & infallibilem futurorum absolutorum notitiam; quia existimant, quod nisi Deus prius per scientiam illam exploratricem, creatæ voluntatis fibras, & cordis humani recessus exploraret, & videret quid homo in his vel illis occasionibus & circumstantiis positus, ex innata libertate voliturus sit, sub concursu indifferenti, quem illi offert; non posset quidquam certò & infallibiliter statuere, circa salutem & conversionem hominum; & se exponeret periculo ut id non fieret, quod efficaciter intendit.

Deinde scientiæ mediæ necessitatem vel utilitatem reperunt ex libertatis concordia cum prædestinatione & gratia efficaci: arbitrantur enim certitudinem prædestinationis, & divinæ gratiæ efficaciam, cum libertate nostra non aliter posse componi, quam recurrendo ad prævisionem futuri consensûs per scientiam mediæ, & censent quod si divinum decretum, & gratia ex illo pro-

Disput. 5. art. 3.

95.

Disput. 5. art. 2.

Disput. 5. art. 2. §. 1. nota 1. tabula 1.

96.

97.